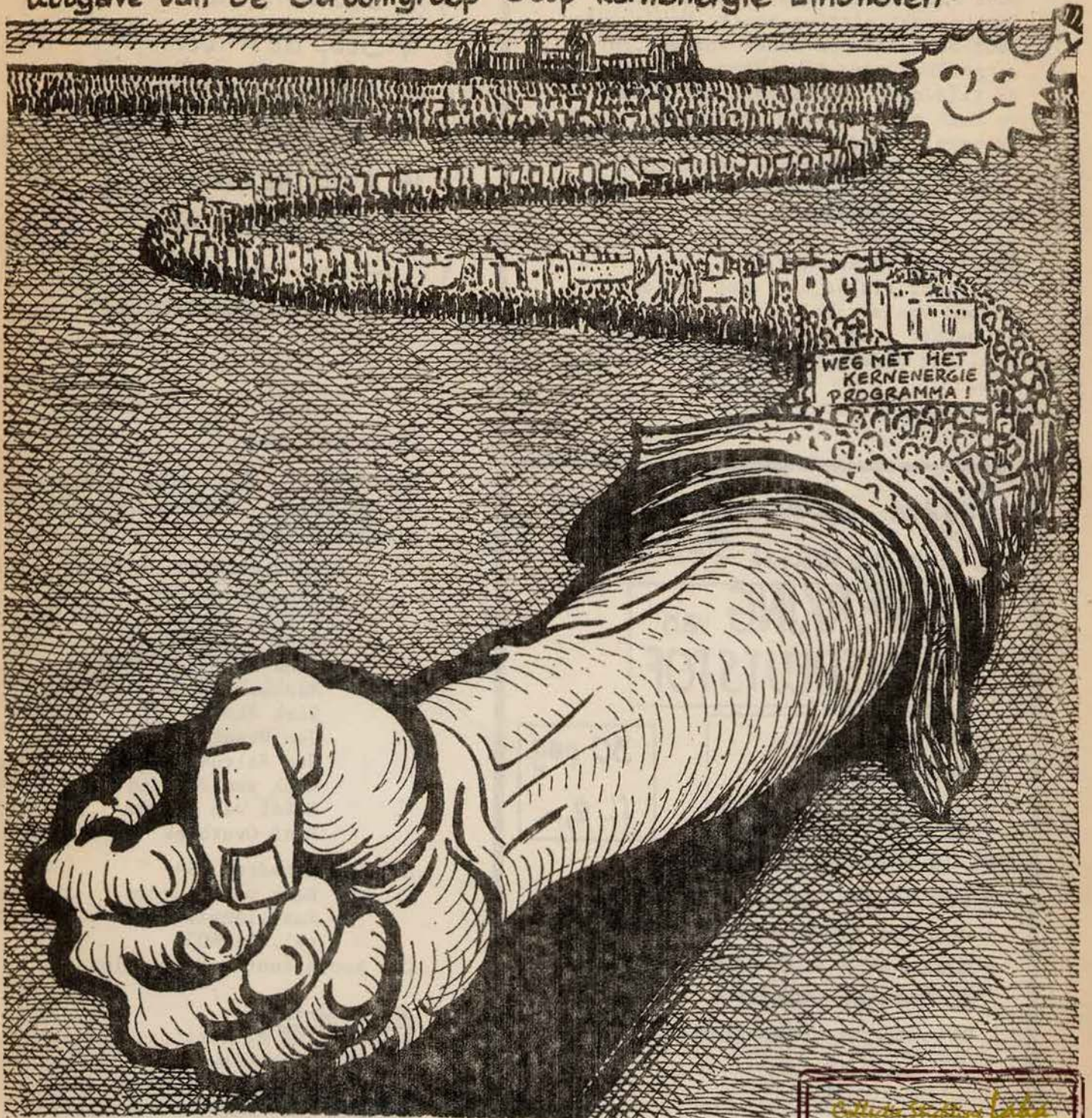

beter vandaag
aktief dan
morgen.....

Mei '78 nr. 2

RADIO AKTIEF

uitgave van de Stroomgroep Stop Kernenergie Eindhoven

Collectie Stelling Lokaal

www.laka.org
Gedigitaliseerd 2021

REDAKTIONEEL

Door het vele werk heeft de verschijning van nummer 2 wat op zich laten wachten. De structuur van de Stroomgroep is een beetje warrig, en de fietstocht moet worden georganiseerd. Ook is er aanstaande 20 mei een manifestatie in de Effenaar, georganiseerd door het komitee UCNee, waarin de Stroomgroep zitting heeft. Ook stond voor de studenten onder ons de tentamenperiode weer voor de deur, zodat de tijd niet veel ruimte gaf. Omdat we toch nog een krant uit wilden brengen voor de 20ste, hebben we maar naar de stencilmachine gegrepen. We hopen dat je daar niet boos om zult zijn, we hebben echt ons best gedaan. Volgende keer komt hij weer in offset-verschijning!

Tot slot, als je het niet met de inhoud van artikelen eens bent, mag je gerust reageren, dat helpt ons ook! Ook andere reacties zijn welkom.

Veel leesplezier.

Verantwoording

RADIOAKTIEF wordt uitgegeven door de Stroomgroep Stop Kernenergie Eindhoven (SSK)

- Ynte Boskman
- Mieke Boskman
- Yvonne Elias
- Hans Linders
- René Paré
- Michiel van Gendt
- Dirk Stoop
- Jan Graat
- Jan Baltussen
- Henk van Beurden
- Emiel van Berkum
- Hans Overbeek

Het kontaktadres is:
Henk van Beurden

Ook kopij kunt u daar inleveren.

Abonnementen

RADIOAKTIEF verschijnt onregelmatig, een abonnement omvat 10 nummers en kost f 7,50 over te maken op giro 3484283 tnv. Michiel van Gendt te Eindhoven.

uitgave van de belgische VAKS
en het brabantse PEK:

OPWERKING van KERNSPLIJTSTOF

eurochemic:
een nucleaire
vullbak te dessel?

30 pag.
fl. 2,-

met o.a. informatie over:

- wat er nu gebeurt bij Mol, met de gevaren vermeld
- delen van het rapport van de Franse vakbond CFDT over de opwerkingsfabriek bij La Hague

VERKRUGBAAR bij de S.S.K.

Demonstratie Almelo

Op 4 maart j.l. waren er in Almelo ruim 40.000 mensen uit binnen- en buitenland op de been voor een van de grootste demonstraties die het na-oorlogse Nederland gekend heeft. Zoals bekend was voor de demonstratie opgeroepen in verband met de voorgenomen uitbreiding van de Ultracentrifugefabriek (UCN) in Almelo.

Vorbereidingen

Aan de uitbreiding van de UCN zaten vele aspecten. Op de eerste plaats is ze natuurlijk een volgende stap in het uitvoeren van het Nederlandse kernenergieprogramma en worden er weer méér mogelijkheden geschapen voor het maken van atoomwapens. Bijzondere aandacht kreeg de voorgenomen levering van een deel (ongeveer 15%) van het in Almelo geproduceerde verrijkt uranium aan Brazilië; in dit land heerst een militaire dictatuur die ervan verdacht wordt in de nabije toekomst de beschikking te willen hebben over atoombommen. Brazilië heeft de afgelopen jaren contracten afgesloten met de Verenigde Staten en met West-Duitsland, die er een volledig kernenergiepark gaan bouwen. Maar Brazilië heeft voor zijn energievoorziening geen kerncentrales nodig; er zijn mogelijkheden te over voor bijv. witte steenkool.

Het initiatief tot de demonstratie werd in november genomen door het LEK en het Brazilië Komitee, die het zgn. *Almelo Manifest* uitgaven. In dit manifest lag de grootste nadruk op het Westduitse gevaar en de levering aan Brazilië; het Nederlandse kernenergieprogramma werd er niet uitdrukkelijk in afgevoerd. Onder druk van de anti-kernenergiebeweging werd echter langzamerhand de koers verlegd naar een standpunt dat zich óók uitsprak over de gevaren van de kernenergie voor gezondheid en milieu. Ook door de *buitenwereld* werd de demonstratie allereerst gezien als een anti-kernenergie demonstratie; de spandoeken die op 4 maart door de demonstranten werden meegevoerd spraken wat dit betreft ook duidelijke taal.

Deze confrontatie van verschillende standpunten tijdens de voorbereiding van de demonstratie heeft, behalve de nodige wrevel, wel een positief gevolg gehad: verschillende groepen werden gedwongen hun

standpunten nader te bezien. Zo zien we dat groepen die zich voordien nauwelijks met de "vreedzame" atoomenergie hadden beziggehouden (zoals de CPN en de kerken) nu duidelijk een anti-kernenergiestandpunt beginnen te ontwikkelen. Maar ook de stroomgroepen hebben ervan geleerd: zij realiseerden zich duidelijker dan ooit, dat atoomenergie en atoombewapening onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Laten we hopen dat de rond de Almelo-demonstratie tot stand gekomen eenheid van organisaties van blijvende duur zal zijn.

Succes

Gemeten naar het aantal deelnemers was de demonstratie een overweldigend succes; meer dan 40.000 mensen uit Nederland, West-Duitsland, Engeland, Denemarken, België en Frankrijk verzamelden zich op het marktplein voor de manifestatie en demonstreerden voorbij het corpus delicti: de UC-verrijingsfabriek. De Twentse bevolking reageerde overwegend positief, en hiermee raken we één van de belangrijkste doelstellingen van de demonstratie. Met name in verband met de zorgelijke werkloosheid in Twente heeft de plaatselijke bevolking altijd positief gestaan tegenover de UCN; deze zorgt immers voor enige duizenden arbeidsplaatsen. Vóór en tijdens de demonstratie is echter gebleken dat deze houding iets begint te veranderen. In de weken voor de demonstratie werden door het Twents Energie Komitee 12.000 Energiekranten, dat is zo'n 10% van de totale oplage, verkocht. Veel Twentenaren liepen mee in de demonstratie en we mogen zeggen dat het verzet tegen de kernenergie ook in de onmiddellijke omgeving van de UC stevig wortel geschoten heeft.

De demonstratie heeft ongetwijfeld ook grote indruk gemaakt op de Haagse politici. De eerste weken na dien was de regering opvallend zwijgzaam over haar beslissingen m.b.t. de uitbreiding. Of we hier echter van blijvende resultaten mogen spre-

ken, valt nog te bezien ...

Politie

De politie hield zich in Almelo veel meer op de achtergrond dan we bijv. in Kalkar gezien hebben. Maar dat wil niet zeggen dat er geen politie was! Volgens Het Vrije Volk waren er 3.000 man politie gestationeerd ter bewaking van de fabriek; verder werd er op de vliegbasis Twente een eenheid paraat gehouden. Binnen de fabriek was een speciale eenheid van de politie, uitgerust met machinegeweren, en met het bevel te schieten op iedereen die de fabriek zou binnen-dringen.

Tot een confrontatie met de politie is het dan gelukkig ook niet gekomen. Maar we mogen ons wel realiseren dat de staat niets aan het toeval overlaat!

Toch uitbreiding?

Het uiteindelijke doel van de demonstratie was het tegenhouden van het uitbreiden van de UC-fabriek. En hoe is het daar nu mee gesteld?

Wel, naar het zich laat aanzien kan de Nederlandse regering de uitbreiding onmogelijk tegenhouden, omdat ze al lang gebonden is aan verdragen met het buitenland. Met name West-Duitsland heeft grote belangen bij de uitbreiding, omdat het anders voor de levering van verrijkt uranium afhankelijk blijft van de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie. Daarbij leveren de V.S. alleen via een in 1959 gesloten verdrag met Euratom, waarin bepaald is dat ze zelf de controle over het verrijkte uranium blijven behouden. Om hier onder uit te komen werken Frankrijk, Engeland en West-Duitsland al jaren aan eigen verrijkingsinstallaties. Voor West-Duitsland komt daar nog bij dat de Amerikanen, als overwinnaars in de Tweede Wereldoorlog, toestemming moeten verlenen voor een verrijkingsfabriek op West-duits grondgebied. Zo is het te verklaren dat de UC in hoofdzaak een Westduitse aangelegenheid is, en dat West-Duitsland in feite tot de uitbreiding besloten heeft. Dit alles via een zeer ondoorzichtige besluitvorming, waarover de bevolking niet wordt voorgelicht en het parlement langzaam maar zeker voor voldongen

feiten wordt gesteld: de minister belooft nog een kamermotie uit te voeren, terwijl hij weet dat dat niet meer kan; het veelgeroemde *veto-recht* blijkt allang uit handen gegeven te zijn.

Eens te meer blijkt dat we in zake kernenergie niet op het parlement mogen vertrouwen; het parlement is eenvoudig machteloos.

Almelo, wat nu?

We herhalen daarom de leuze uit de vorige RADIOAKTIEF: "*Alleen breed verzet kan de uitbreiding tegenhouden!*" We zullen ons moeten bezinnen op nieuwe acties, waarin we onze standpunten naar voren brengen, kunnen laten zien dat we een snel groeiende groep zijn en dat uitbreiding van de UC tegen de wil en tegen de belangen van de Nederlandse bevolking ingaat.

Een nieuwe aanzet daartoe zal gegeven worden door de manifestatie "*Almelo, Wat nu?*" op 20 mei in de Effenaar. Deze manifestatie wordt georganiseerd door het UCNee Komitee, waarin de Stroomgroep is vertegenwoordigd. Op die dag zullen ook het resultaat van de demonstratie en de perspectieven voor verdere acties aan de orde komen (zie voor een uitgebreide beschrijving elders in deze krant). We roepen iedereen op deze manifestatie te bezoeken.

ATOOMFIETSTOCHT

Zo'n 65 mensen fietsten zaterdag 22 april vanuit Eindhoven naar de Belgische grens om te protesteren tegen de atoomplannen van de Belgische regering. De heropening van de opwerkingsfabriek en de begraving van atoomafval bedreigen de volksgezondheid en de veiligheid. Het Provinciaal Energie Komitee (PEK) organiseerde ook vanuit Tilburg, Breda, Kaatsheuvel, Rosendaal en Zundert atoomfietstochten.

De atoomfietstocht vanuit Eindhoven over Geldrop, Heeze, Leende, Soerendonk naar Budel stopte bij winkelcentra of dorpspleinen. Daar werden pamfletten uitgedeeld, spandoeken ontrold en met de inwoners gesprekken aangeknoopt. De reacties waren veelal positief.

Bij de Belgische grens werd door de deelnemers een dwarsboom opgericht met een internationaal teken van radioactief stralingsgevaar. Het is een symbool voor de toekomstige slachtoffers van radioactieve straling, maar belangrijk is het verzet om dat te voor komen. We laten ons niet mollen.

De Stroomgroep kan terugkijken op een succesrijke fietstocht. Dit is nog maar het begin, want willen we er werkelijk de Belgische atoomplannen voorkomen dat moet massaal de Brabantse/Kempische bevolking in verzet komen.

Bij het atoommonument werd een grafrede namens het PEK en de Stroomgroep Stop Kernenergie uitgesproken door Henk van Beurden. Deze wordt hieronder afgedrukt.

Vrienden,

We laten ons niet mollen! Niet door de Belgische atoombaronnen en niet door de Belgische en Nederlandse overheden. Vandaag hebben we tegen het atoomstreven een milieuvriendelijke atoomfietstocht gehouden. En dat gebeurt ook vanuit andere Brabantse steden: Tilburg, Breda, Bergen op Zoom, Zundert en Kaatsheuvel

"Gelukkig"

Als de plannen van de Belgische regering doorgaan, en daar wijst alles op, zal dat de volksgezondheid ernstig bedreigen. De atoomopwerkingsfabriek, hier nog geen 15 kilometer vandaan, is het gevaarlijkste onderdeel van het atoomspleetproces het spuit 95% van alle radio-activiteit die in dat proces vrijkomt. Een kerncentrale is dan nog betrekkelijk "veilig".

Professor Went, een voorstander van atoomenergie, zei enkele jaren geleden: *"Wij Nederlanders verkeren in de gelukkige omstandigheid dat we deze fabrieken in Nederland niet hebben en ook niet zullen krijgen."* We hebben onszelf te vroeg geprezen: de Belgen gaan de "slapende" opwerkingsfabriek, en dan 5 maal zo groot, heropenen. Dat zal een constante uitstoot van radio-actieve gassen en stofdeeltjes tot gevolg hebben. De overheersende zuid/zuidwesten winden

zullen die naar Brabant overwaaien.

Ik wil hier nogmaals de gevaren voor onze gezondheid en veiligheid benadrukken. In Frankrijk rond de opwerkingsfabriek in La Hague werden tien maal zoveel afwijkingen aan het ruggemerg bij pasgeboren babies en een verhoogd aantal gevallen van bloedkanker geconstateerd. Een toename van zwal-zinnigheid werd door een arts opgemerkt bij kinderen van werknemers en omwonenden van de opwerkingsfabriek in West-Valley in de Verenigde Staten. Een uitgelekte regeringsstudie in West-Duitsland becijferde dat er miljoenen doden zouden vallen bij een bedrijfsongeval in een opwerkingsfabriek. Later is dit van regeringszijde sterk afgezwakt.

Grond- en drinkwater

Naast de heropening van de opwerkingsfabriek is de Belgische regering ook van plan radio-actief afval te begraven in de Rupelse kleilagen op nog geen 15 kilometer van de grens. Dit atoomafval verliest na jaren of eeuwen pas de helft van zijn giftigheid. Besmetting van het grondwater, dat in Brabant als drinkwater wordt opgepompt, is niet uitgesloten. Klei is namelijk niet voor 100% waterdicht en kan doordringbaar zijn voor grondwater. De Belgische deskundigen zeggen dat hun grondwater vervuult als er iets misgaat; de Nederlandse experts menen dat het Brabantse grondwater besmet wordt. Het blijkt dat ze

het allemaal nog niet weten en de bevolking in onzekerheid laten.

't Hoogste; 't meeste; 't duurste

Spottend wordt er wel gezegd: "België zit op de elektrische stoel"; 21% van de elektriciteit wordt opgewekt door atoomcentrales. Dat is het hoogste percentage ter wereld. *België kent ook de hoogste elektriciteitsprijzen van West-Europa.* En wie durft er nog te beweren dat atoomenergie goedkoper is?

De Belgische minister Willy Claes windt er geen doekjes om: atoomenergie moet als overgangsfase, ondanks dat hij vreest dat *"diegenen die vandaag over de nodige miljarden en know-how beschikken, het atoomtijdperk kunstmatig zouden rekken tot hun investeringen geamortiseerd zijn"* (voldoende geld hebben opgebracht) HUMO, 3 maart 1978.

Willy Claes geeft precies aan dat het de grote monopolistische ondernemingen zijn die miljarden investeren en miljoenen winst opslurpen door de hoge energieprijzen. De bevolking heeft geen baat bij atoomenergie: het is gevaarlijk en ze moeten er voor dokken. Omdat er in andere vormen van energiewinning geen reusachtige winsten te behalen zijn, richteh die grote ondernemingen zich op atoomenergie.

Nederland zit dicht bij dit atoomvuur. De Nederlandse overheid doet net alsof haar neus bloedt. Er is wel in de Tweede Kamer gevraagd om "afspraken" die gemaakt moeten worden met België over het signaleren en melden van ongevallen in kerncentrales, omdat Nederland in de stroom- en windrichting ligt.

Met afspraken voorkom je geen radio-actieve besmetting. Dat is het paard achter de wagen spannen; dat is de volksgezondheid opofferen aan de belangen van de atoomindustrie. Dit is geen beleid. Geen beleid is echter ook een beleid. Het Brabantse rampenplan geeft duidelijk weer dat onze veiligheid en gezondheid "vergeten" worden.

"Rampen"-plan

In '77 is in de Tweede Kamer een voorstel aangenomen dat iedere gemeente een rampenplan moet opstellen. Provinciale bestuurders hebben daarvoor

vinciale bestuurders hebben daarvoor een raamplan ontwikkeld. Daarin worden richtlijnen gegeven voor rampen o.a. ten gevolge van chloortransport, waar het Eindhovense gemeentebestuur laatst zo over in paniek was en waarvan men zei dat men moest weten van de Nederlandse Spoorwegen wanneer de transporten van de chloortreinen plaatsvonden om tot een goed rampenplan te kunnen komen. Maar als het gaat om atoominstallaties en radioactieve straling moeten de gemeenten naar de telefoon grijpen om bij bepaalde instanties adviezen in te winnen. Het Provinciaal Energie Komitee heeft deze instanties gebeld, maar werkelijke adviezen ho maar.

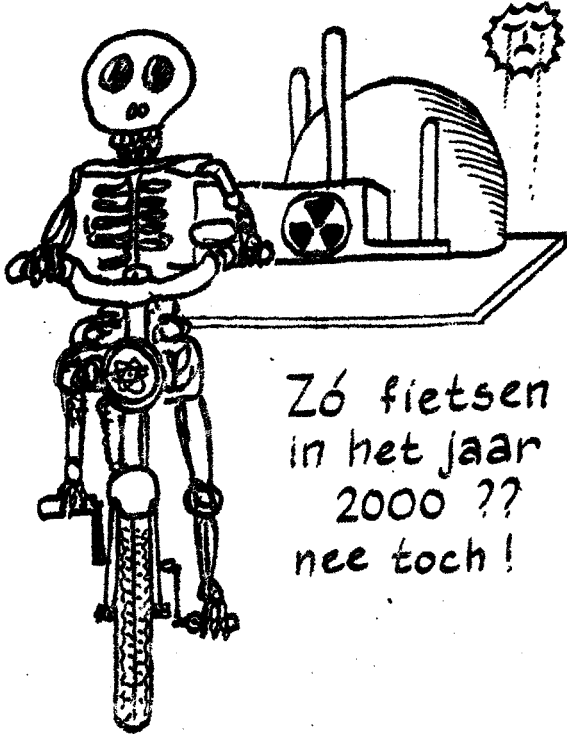
Leopardtanks

In Almelo was ik onder de indruk van wat de directeur van de internationale milieu-organisatie "Vrienden van de Aarde", Holger Strohm, zei over de Duitse rampenbestrijding: *"Men wil de mensen niet vertellen wat er gebeurt wanneer zich een ongeluk zou voordoen in een kerncentrale. Bijvoorbeeld: de bewoners van metropolen zoals de twee miljoen Hamburgers die men niet kan evacueren. Want daarvoor heeft men 100.000 bussen nodig. Na een voetbalinterland met een record aantal bezoekers van 50.000 mensen, hebben wij regelmatig een verkeerschaos, ondanks het feit dat de mensen dan in verschillende richtingen rijden. Bij een atoomongeluk moeten er echter 40 maal zoveel mensen in dezelfde richting geëvacueerd worden, weg van de reactor, in een tegenovergestelde windrichting en dat allemaal in één uur!"*

De door de bondsregering vaak beloofde medische hulp is onmogelijk, want hoe kan men bij twee miljoen mensen bloed en beenmerg transfuseren? Daarvoor heeft men ongeveer tien miljoen liter bloed en ongeveer 200 miljoen beenmergdonors en miljoenen artsen nodig, die echter niet in de buurt mogen komen van sterk besmette personen, daar ze anders zelf besmet zouden worden en dan andere mensen niet meer kunnen helpen. De mensen die erg besmet zijn mogen het gebied niet meer verlaten omdat ze anders een gevaar voor de niet zo erg besmette mensen zouden vormen. Niet voor niets zijn

in de V.S. tot nu toe de enkele slachtoffers van militaire reactoren met een hoge stralingsdosis meters diep in zerken van lood en beton gegoten. Dat je deze hoogbesmette mensen niet met overredingskunsten tegen kunt houden ligt voor de hand.

Op de vraag of het klopt dat bij de Bundeswehr plannen klaar liggen om in geval van nood hoog besmette mensen die in grote getale een besmet gebied willen verlaten met Leopard tanks te overrijden, wordt verder niet ingegaan"

Zó fietsen
in het jaar
2000 ??
nee toch!

Wie zwijgt stemt toe

Ook de Nederlandse overheid steekt haar kop in het zand alsof atoomstraling bij de grens zich bij de douane meldt en als ongewenst rechtsomkeer zal maken. Atoomenergie is een gevaarlijk spel zonder grenzen! Met atoomenergie moet de uiterste voorzichtigheid worden betracht en er moeten afspraken komen om radio-actieve gassen te signaleren, zeggen de grote politieke partijen. Ze zijn zo voorzichtig dat ze over de Belgische atoomplannen de mond stijf dicht houden. Maar wie zwijgt stemt toe. Dat mag hier wel duidelijk gesteld worden.

Dwarsboom

Maar, vrienden, ik ben zeker niet van plan om, na in Nederland door de

Ultracentrifuge in Almelo radio-actief verrijkt te zijn, in het Belgische Mol radio-actief opgewerkt te worden en maar af te wachten ... tot de dood er op volgt. Want we richten zodadelijk wel een kruis op om de toekomstige slachtoffers van radio-actieve straling te symboliseren. Maar met zo'n Jantje van Leiden maken we er ons niet van af. Ik zie in kruis nog iets anders: twee bommen die dwars op elkaar geplaatst zijn; inderdaad, we gaan de atoomplannen dwarsbomen. En deze fietsdemonstratie is het begin. De Eindhovense Stroomgroep wil in andere Brabantse plaatsen initiatieven tot milieu- of anti-atoom-organisaties ondersteunen. Alleen breed verzet kan de Belgische atoomplannen stoppen.

We laten ons niet mollen!

BASKENLAND

Na een massale demonstratie te Bilbao in juli van het afgelopen jaar, waaraan meer dan 200.000 mensen deelnamen, protesteerden ook jongstleden 12 maart weer vele tienduizenden Spanjaarden tegen de in aanbouw zijnde atoomcentrale in Lemoniz, een plaatsje 25 km van Bilbao. De schattingen lopen uiteen van 50.000 tot 150.000 deelnemers. Een van de leuzen die geroepen werden was 'Oa, oa, oa, centrales a Moncloa' (kerncentrales in Moncloa, het regeringspaleis in Madrid). De mars werd door vissers op zee begeleid die met hun boten vanuit verschillende Baskische havens in de buurt naar Lemoniz voeren. De organisatie lag in handen van de Antiatoomkomitees van Euskadi, waarin een dertigtal organisaties samengaan. Daaronder zijn politieke partijen, vakbonden en jeugdorganisaties. Vertegenwoordigers van komitees van de vier Baskische provincies spraken en groeten werden overgebracht van antiatoombewegingen in Madrid, Gallicië, Catalonië, Estremadura en West Duitsland. De centrale van 1800 magawatt wordt door Westinghouse, de Amerikaanse atoomreus, gebouwd voor de elektriciteitsmaatschappij Iberduero. In 1979 moet de bouw voltooid zijn. De kosten bedragen ruim 1,5 miljard gulden. Iberduero heeft het monopolie op gebied van elektriciteitsvoorziening in 14 noordelijke provincies.

(zie pag. 11)

Stop de Neutronenbom

Zondag 19 maart namen 40 à 50 duizend mensen deel aan de demonstratie in Amsterdam tegen het in produktie brengen van de neutronenbom. Meer dan een miljoen mensen hadden al met hun handtekening hun verontwaardiging geuit over het nieuwste Amerikaanse produkt van de bewapeningswedloop.

Biologisch wapen

De neutronenbom wordt tot de *biologische wapens* gerekend vanwege haar *specifiek tegen het leven gerichte neutronenstraling*. Zij doodt elk leven in een straal van 1200 meter, maar laat gebouwen, machinerieën enz. intact; haar vernietigend vermogen naar de materiële omgeving is 90% minder dan van andere atoomwapens.

De explosieve kracht van de neutronenbom is een kiloton, maar haar vernietigend vermogen is door haar intensieve kortstondige straling te vergelijken met een atoomkop van 10 kiloton.

Bewapeningswedloop

Jaren en jaren voeren de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie nu al allerlei besprekingen (SALT, MBFR) om tot wederzijdse troepenvermindering en inkrimping van het atoomwapenarsenaal te komen. Tot nu toe heeft dit niet veel meer opgeleverd dan vodjes papier. Want alle beloften en verdragen ten spijt, de bewapeningswedloop wordt alleen maar opgevoerd. *Er komen niet steeds minder, maar steeds meer atoomwapens*. 90% van alle atoomwapens zijn in handen van deze twee grote mogendheden.

De duizelingwekkende bewapeningswedloop heeft ertoe geleid dat de Verenigde Staten de neutronenbom als tactisch wapen hebben ontwikkeld als antwoord op de kolossale, conventionele Oostblok-strijdmacht. Het Warschaupakt telt 31 pantserdivisies en 36 infanteriedivisies en bij de West-Duitse grens staan zo'n miljoen soldaten met 23.000 tanks. De NAVO beschikt over 11 pantserdivisies, 18 infanteriedivisies en nog geen 8000 tanks. De verhouding is nog geen drie tegen een in het voordeel van het Oostblok. *Als tactisch wapen zou de neutronenbom dit verschil moeten opheffen, zodat beide partijen weer in evenwicht zijn.*

Op een eventueel gebruik van de neutronenbom zal de Sowjet Unie weer reageren met haar laatst bekende ontwikkeling de meerkoppige SS20-raketten, waarvan er 400 op Europa zijn gericht. Deze SS20-raketten hebben elk *drie onafhankelijke atoomkoppen* met elk een vernietigende kracht die *600 maal sterker is dan een neutronenbom*.

De bewapeningswedloop is een afschrikwekkende vicieuze cirkel: het kan de SU en de VS blijkbaar niet bommen, als ze hun belangen en invloedssferen in de wereld maar kunnen behouden of uitbreiden.

N-bom uitgesteld

Door de massale protesten zijn de NAVO-regeringen tenminste gedwongen hun twijfel uit te spreken over de produktie van de neutronenbom. Dat heeft ertoe geleid dat president Carter de produktie ervan heeft uitgesteld. Toch blijft er een dreiging van een atoomoorlog zolang niet alle atoomwapens de wereld uit zijn. Van veraf kennen we de verschrikkingen van Nagasaki en Hiroshima. Wij publiceren hierbij de persoonlijke ervaringen van een krijgsgevangene, die de atoomaanval op Nagasaki heeft meegemaakt. Het zijn "gedachten en herinneringen" die ontwaakt zijn door "berichten en gesprekken over de neutronenbom".

DE

Berichten en gesprekken over de neutronenbom, die Amerika aan het ontwikkelen is om een toekomstige vijand af te schrikken, hebben bij mij sluimerende gedachten weer volledig doen ontwaken en diep begraven herinneringen weer naar de oppervlakte gebracht. Terwijl de door verschillende groeperingen uit onze samenleving opgeroepen belangstelling voor de mensonterende gevolgen die de neutronenbom teweeg kan brengen - ogenschijnlijk - begint af te nemen, neemt bij mij de ongerustheid over de toekomst toe.

Gedachten en herinneringen aan gebeurtenissen die in het verleden plaatsvonden, houden mij thans zo intensief bezig, en roepen uit dat verleden beelden op. Beelden die zo beangstigend op mij afkomen, zodat meer dan mij lief is, die aangrijpende episode uit mijn leven, opnieuw door mij wordt beleefd --- steeds weer --- nu weer!

Hoewel ik u helaas die beelden niet kan tonen, voel ik mij - ter nagedachtenis aan hen die eens mijn lotgenoten waren - verplicht u deelgenoot te moeten maken van datgene wat mijn gedachten nu zo bezighoudt...opdat u geen onwetendheid kunt voorwenden.

Om u zo goed mogelijk te laten inleven in de situatie waarin wij ons toen bevonden, moeten wij ons verplaatsen naar het Japan anno 1945. Tengevolge van de verloren oorlog in de Pacific werden we, drie jaar daarvoor, als krijgsgevangenen naar Nagasaki van Java getransporteerd en in het daar gelegen krijgsgevangenkamp 'Fukuyoka djoe sie' ondergebracht. Gedurende mijn gehele krijgsgévangenschap in Nagasaki, stond ik geregistreerd als 'horio nie djoe go' wat 'krijgsgevangene nr. 25' betekent. Door onze Japanse bewakers zou ik gedurende drie jaar bij mijn kampnummer worden aangeropen als ze me nodig hadden. Ik was een nummer... nie djoe go.

Als goedkope krachten werden we tewerkgesteld op de scheepswerven en fabrieken van een van de grootste Japanse concerns, de Mitsubishi. Die naam zal u waarschijnlijk bekend in de oren klinken, als u aan de Mitsubishi auto's denkt die momenteel in Nederland worden geïmporteerd.

Als 21-jarige was ik als sjouwer, die zware vrachten op de schouwers moest vervoeren, op de scheepswerf werkzaam. Hiervoor kreeg ik (op papier) vijfsen, drie kommetjes rijst en sojabonensoep per dag, drie jaar lang. Drie jaar, die misschien de beste van mijn leven hadden kunnen zijn.

Het is geenszins mijn bedoeling u nu lastig te vallen met al datgene

wat wij in die drie jaar moesten doormaken. In enkele regels zou ik daarover slechts het volgende willen zeggen. God zal met ons een ondoorgrondelijke bedoeling gehad moeten hebben, om ons in drie jaar tijd datgene te laten beleven, waar anderen een heel mensenleven voor nodig hebben.

Als wij onze les geleerd en onthouden hebben is het misschien Gods bedoeling geweest dat wij ons met meer begrip zullen openstellen voor onze naasten die als wij angst, verwijfeling, vernedering, honger en pijn gekend hebben of nog kennen.

Nee, niet over die drie verschrikkelijke krijgsgevangenenjaren wil ik u vertellen. Ik vraag slechts uw aandacht voor de weken vóór en de weken ná die ene dag, die het einde van de tweede wereldoorlog en onze bevrijding zou inluiden. Die ene dag9 augustus 1945.

De weken daarvoor...

... werden we 's nachts meerdere malen opgeschrikt door de Japanse uitkijkpost, die luchtalarm maakte en zo hard hij kon herhaaldelijk uitriep: "Bie nie djoe kioe taksen aroe" (veel B-29 vliegtuigen in aantocht). Terwijl het gedreun van de vele formaties overvliegende B-29 bommenwerpers het nachtelijk lucht-ruim vulden, liepen we zo hard we konden naar de door ons zelf ge-maakte schuilloopgraven. Die loopgraven stonden meestal onder (grond-)water, zodat wij vaak tot onze kuitten onder water de nacht in de loopgraaf moesten doorbrengen.

Toen de Amerikaanse bommenwerpers er een gewoonte van gingen maken om iedere nacht omstreeks dezelfde tijd over te komen vliegen, liepen velen van ons niet eens meer naar de schuilloopgraven, maar bleven op onze "tetami" liggen, de gebeurtenissen afwachtend ... wat die

ook mochten zijn.

Toen aan de nachtelijke raids een einde kwam, was Nagasaki aan de beurt om door de Amerikanen bestookt te worden. Dat gebeurde doorgaans overdag. Waarschijnlijk door een goed funktionerende Amerikaanse inlichtingendienst werd ons kamp nog steeds gespaard, hoewel we angstige momenten in de loopgraven doormaakten. Op zekere dag kon ik met drie kameraden een plaats in de loopgraaf veroveren, vlak onder een ventilatie-opening van waaruit wij de Amerikaanse twee-rompige gevechtsvliegtuigen - die de bommenwerpers escorteerden - luchtgevechten zagen uitvoeren met Japanse Navy O's. We zagen ook hoe bommenwerpers hun bommenlast boven Nagasaki loslieten, gevolgd door explosies.

Op een gegeven moment zagen we hoe een bom in de richting van ons kamp afkwam. In doodsangst hielden we elkaar stevig vast ... toen heb ik mijn innigste, kortste, woordeloos gebed van mijn leven gebeden ...

De bom kwam vlak naast de omheining van het kamp terecht en met een verschrikkelijke explosie omwoelde het daar de aarde, waardoor twee schuilloopgraven met krijgsgevangenen geheel werden bedolven. Tussen twee bombardementen in hebben wij onze kameraden uitgegraven. Voor sommigen was de loopgraaf een eigen gedolven graf geworden ...

9 augustus 1945 ...

's Morgens werd luchtalarm gegeven terwijl wij ons op ons werk bevonden. Met heel veel spoed moesten wij ons naar het kamp begeven, de schuilloopgraven in. Hoewel het sein "all clear" nog niet was gegeven, moesten we omstreeks 10.00 uur onze schuilplaatsen verlaten en moest het werk weer worden hervat. De groep waartoe ik behoorde moest in het kamp blijven om corvee-werkzaamheden te verrichten. Met twee kampgenoten kreeg ik de opdracht het grondwater uit alle schuilloopgraven te hopen.

We bevonden ons juist in een loopgraaf, toen ... (later constateerde ik dat alle elektrische klokken omstreeks 10.45 uur stilstonden) werd de loopgraaf verblindend verlicht, gevolgd door een oorverdovende explosie die overging in "gerommel" als

was het onweer. Het leek wel op een aardbeving, door een hoge luchtdruk werden we tegen elkaar gesmeten.

Nadat we enigszins van onze eerste schrik bekomen waren, verlieten we de loopgraaf. Het leek alsof de wereld om ons heen in één vuurzee, een hel, veranderd was. We dachten dat Nagasaki door brandbommen verwoest was. Het kamp stond niet meer overeind, maar was evenals alle gebouwen in de omtrek ineen gestort.

Het eerste wat we deden was naar de plek te gaan, waar eens onze kamerad stond om onze schamele bezittingen in veiligheid te brengen. We deponeerden wat we nog aan onze bezittingen konden vinden, in een loopgraaf en dekten het af.

Hoewel de hitte van het vuur ondragelijk begon te worden, zochten we met toegestroomde krijgsgevangenen koortsachtig, onder het puin, naar overlevenden. Voor sommigen kwam de redding te laat ...

Verrast tijdens zijn werk werd onze kok in de keuken gedood, door een zwaar deksel van een stoomketel, terwijl hij in de soep stond te roeren. Onze "daikoe" (kamptimmerman), de oude heer Van der Groen, hebben we nooit kunnen vinden, waarschijnlijk verteerd door het vuur.

De uitkijkpost, een jong Japans soldaat, die we die ochtend nog fris zijn hoge post, op het dak, zagen beklimmen, lag bedolven onder het puin met een verrekijker in de hand ... Onze Nederlandse kampcommandant, de luitenant Aalders, was door een zware balk aan zijn hoofd gewond.

Door de hitte en verstikkende rook gedwongen, verlieten we de plaats waar eens ons kamp stond, gewonden dragend of ondersteunend. Waarheen??

Buiten het kamp, op straat ... vrouwen, kinderen, ouden van dagen ... huilend, schreeuwend, met brandwonden bedekt, met van pijn verwrongen gezichten ... in paniek vluchtend. Waarheen??

Om niet helemaal ingesloten te worden door het vuur, volgden we blindelings de grote stroom vluchtelingen, de heuvels op. De heuvels die Nagasaki omringden. Al vluchtend werd alle vijandschap - zo die er was - vergeten. Zo kon het voorkomen

dat krijgsgevangenen, oudere Japanners in hun vlucht ondersteunden, of kleine kinderen (kodomo's) van de in doodsangst verkerende moeders overnamen, om het in hun armen te nemen en tegen zich aan te drukken, alsof het hun eigen kinderen waren.

Op een veilige hooftede in de heuvels aangekomen hielden we halt en appèl. We misten nog veel kampgenoten. Omdat het zomer was liepen veel krijgsgevangenen met ontbloot bovenlijf. Het viel ons op dat zij die in de open lucht werkten, toen de hel losbarstte, rode plekken op de onbedekte lichaamsdelen hadden. Na enkele dagen zouden deze plekken blaren worden.

De eerste en daaropbolgende nachten bleven we in de heuvels in de open lucht bivakkeren, terwijl beneden in de verte Nagasaki nog steeds brandde. Nagasaki... in veel Japanse gezinnen zal grote droefheid geheerst hebben, de vele tranen waren niet voldoende om Nagasaki te blussen.

De weken daarna ...

Van Nagasaki is niets meer overeind gebleven, met uitzondering van alle fabrieksschoorstenen, die als grote waarschuwendende vingers naar de hemel wezen. De dag na het verschrikkelijk gebeuren konden vrijwilligers naar de plaats van het krijgsgevangenkamp gaan, om alsnog te onderzoeken of daar nog iets te redden viel. Op weg naar het kamp kwamen we verscheidene Japanners tegen, die zichtbaar gebukt onder dit hun aangedaan menselijk leed, op de plaats waar eens hun huis stond, zochten naar tastbare en voor hen dierbare voorwerpen die hen aan gelukkiger dagen konden doen herinneren.

Op de plaats van ons kamp aangekomen hebben we in de door ons zelf aangelegde groententuin naar eetbare knollen gezocht en daar ook van gegeten. De aarde was toen nog warm en de knollen waren door de brandende aarde gepoft, we wisten toen nog niet wat radioactief was. Van mijn bezittingen vond ik alleen nog maar mijn Psalmen- en Gezangenboek dat ik eens van ds. Pieron gekregen had, een kampdominee in het krijgsgevangenkamp in Tjimahi, toen ik naar Japan moest vertrekken. De rest van mijn bezittingen heeft het vuur voor zich opgeëist. Onze Nederlandse kampcommandant die ons bij aan-

komst in Japan zei, bij ons te zullen blijven totdat de bevrijding zou komen, heeft de bevrijding zelf nooit mogen meemaken. Hij bezweek aan de bekomen verwondingen.

Gedurende ons verblijf in Japan werden in de loop der jaren onze doden gecremeerd en de as van de overledenen in urnen bewaard om vervolgens opgeslagen te worden in een kerk in Nagasaki. Aangezien het crematorium verwoest was moesten we voor onze kampcommandant een brandstapel oprichten. Het was als een brandoffer, ook zijn as werd in een urn gedaan. Over alle in Nagasaki aanwezige urnen heeft het Rode Kruis zich later ontfermd.

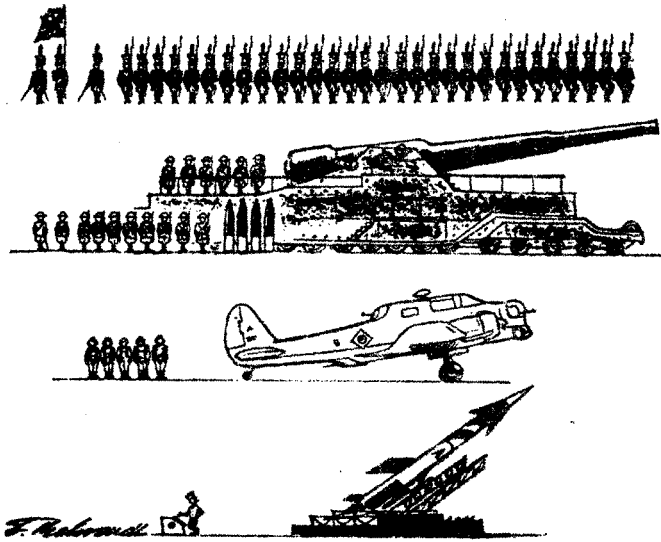
In opdracht van onze bewakers moesten we in de stad opruimingswerkzaamheden verrichten. Meer dan eens vonden we onder het puin nog levenloze, halfverkoelde lichamen.

Na enkele dagen onder de blote hemel gebivakkeerd te hebben werden we in noodbarakken ondergebracht, waar onze gewonde makkers beter verzorgd konden worden. Het is iets verschrikkelijks hen zo te zien en te horen lijden. De rode plekken die wij de eerste dag op hun lichamen zagen waren open en bloederige wonden geworden. Medicijnen hadden we niet voldoende. Onze verplegers stonden met engelen-geduld de patienten in hun lijden bij en verwijderden met een pincet maden, stuk voor stuk, van de wonden of verjoegen de vele vliegen die op de wonden afkwamen. Zij die dit overleefden, zijn voor hun hele leven getekend.

Op, ikdacht, 17 augustus moesten wij ons verzamelen voor een toespraak van de Japanse kampcommandant. Hoewel we de Japanse taal niet zo goed beheersten, verstonden we de woorden 'sinsu owari' (de oorlog is voorbij) heel goed. Pas na enkele uren drong het tot ons door wat het werkelijk betekende. We schaamden ons niet voor elkaar dat we huilden.

Met goed uit de lucht waarneembare letters schreven we op de daken 'POW' (prisoners of war), 'NEWS' en "FOOD". Het nieuws kwam als gauw, een Amerikaanse piper cup wierp ons in een koker het nieuws toe: toen wisten we pas dat Nagasaki door een atoombom was getroffen en Hiroshima drie dagen daarvoor. Voeding kregen we volop op 31 augustus, de verjaar-

dag van koningin Wilhelmina. Het kwam als hemelse manna, aan gekleurde parachutes neerddarrelend....

Waarom vertel ik het u eigenlijk allemaal? Nagasaki ligt zo ver af, het is allang weer opgebouwd en het is alweer 32 jaar geleden. Met mijn herinneringen wil ik trachten u duidelijk te maken, dat uw stad of iedere andere stad op de wereld door een neutronenbom in een Nagasaki kan veranderen.

Eigenlijk is het jammer dat ik met mijn pen de gebeurtenissen in Nagasaki niet zo kan beschrijven dat u de verzengende hitte van het vuur voelt, of dat u verstikt raakt door de rook. Jammer, dat u het verhaal alleen maar kunt lezen en de om hulp en pijn roepende en door merg en been gaande stemmen niet werkelijk kunt horen.

Gelukkig dat mijn pen u die wonden niet kan tonen van hen die tengevolge van de atoombom nu voor hun leven mismaakt zullen zijn. Gelukkig, u zou er maar slapeloze nachten door gekregen hebben. Gelukkig, want u zou degenen die dit hun naasten aangedaan hebben, misschien verafschuwden, als u beter zou zijn dan zij.

U kunt nu u dit verhaal na het gelezen te hebben naast u neerleggen en net zolang wachten totdat....u voor de rest van uw leven met een herinnering zal moeten leven..... net als ik!!

Maar het kan ook anders....

Eindhoven, 13/10/77
Bill Marcus (nie djoe go)

(vervolg pag 6)

Corruptie en manipulatie

De centrale wordt gebouwd op een stuk grond dat oorspronkelijk in het bestemmingsplan stond gepland als 'landelijk en bosrijk'. De provinciale regering van Vizcaye, waarin Lemoniz ligt, wijzigde deze bestemming zonder raadpleging van wie dan ook, drie jaar nadat de bouw van de centrale begonnen was. Twee provinciale bestuurders zitten overigens ook in de directie van Iberduero.

In december 77 onthulde de anticorruptiecommissie van de Spaanse televisie het bestaan van de maatschappij AGUEROP. Deze maatschappij maakt programma's die tot doel hebben een 'gunstige stemming te kweken voor het gebruik van atoomenergie voor vreedzame doeleinden'.

Radicalisatie

De atoomenergietegenstanders zitten echter niet stil. Door massale protesten is de bouw van een atoomcentrale in de Deva Vallei en Guipuzcoa tegengehouden. Hetzelfde gebeurde in Tudela. En ook de mensen in de streek rond Lemoniz ruiken dat het erin zit dat hun woongebied stralingsvrij zal blijven. De beweging wordt radikaler, vooral nadat de Guardia Civil bij een inspectieronde twee ingenieurs met mitrailleurs beschoot, en kort geleden David Alvarez doodschoot, toen deze met een sabotagepoging bezig was. Verschillende nietwe sabotagepogingen zijn er sindsdien geweest, evenals uit de hand gelopen demonstraties rond de kantoren van Iberduero in Plencia, het dorp van Alvarez. Na zijn begrafenis is door vertegenwoordigers van de antiatoomkomitees opgeroepen om overal in de omgeving zulke komitees op te zetten. Inzet van de strijd is de stopzetting van de bouw van de Lemonizcentrale en een openbare discussie door partijen, vakbonden, buurtorganisaties over de energievoorziening van de streek.

Het verrijkt uranium voor de centrale werd in maart al verwacht. '...omdat het spoedig te laat zal zijn en omdat het beter is vandaag actief te zijn dan morgen radioactief, is een krachtig antwoord dringend nodig.' (uit Combate, Spaans weekblad, en Intercontinental Press)

KERN KOPPEN

+ KERNENERGIE DUURDER +

Door de energiekommissie van de staat Californië is een driedelig rapport opgesteld met als conclusie dat conventionele centrales in combinatie met een systematisch besparingsprogramma gemakkelijker en sneller aan de groeiende energiebehoefte in de komende tien jaar van Zuid-Californië tegemoet kunnen komen als een voorgesteld 3 miljard dollar nucleair programma.

In dit alternatieve plan zijn zon, wind, brandstofcellen en bio-massa nog niet eens opgenomen, hoewel dit eigenlijk al best zou hebben gekund en dit in de toekomst ook zeker zal gebeuren. De studie is gemaakt voor hoorzittingen die door de staat zijn georganiseerd voor het nucleaire project aan de Colorado-rivier. Daarvoor is een ontheffing op grond van een wet uit 1976 nodig, die kerncentrales verbiedt tot de federale regering goed functionerende opwerking en radioactief afvalopslag ontwikkeld heeft.

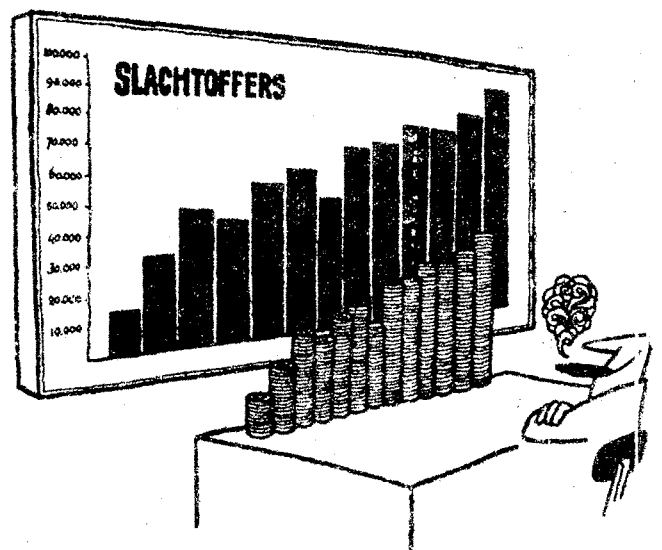
De commissie berekent dat de behoefte aan elektriciteit tegen 1985 8% lager kan zijn door een reeks besparingsmaatregelen, variërend van heffingen voor grote gebruikers om de efficiency van warm water toestellen te doen verbeteren tot technische maatregelen om de oliegestookte centrales in San Diego (grootste aandeelhouder in het nucleaire project) meer elektriciteit en tevens op een meer efficiënte wijze te laten produceren. Verder omvat het programma een geothermische installatie, het bouwen van een geplande olie-centrale en van een kolencentrale, welke kunnen voldoen aan de milieueisen. De commissie komt tot de volgende in-

vesteringskosten per kilowatt: 2.157 dollar voor een kerncentrale, 2.058 dollar voor een kolen-centrale en 1.227 dollar voor een geothermische centrale. (New York Times, 28-2-78)

+ NIEUWE REAKTOR-VEILIGHEIDSSTUDIE +

De 'Union of concerned Scientists' heeft een studie gepubliceerd, waarin men tot de conclusie komt dat voor het jaar 2000 in een groot kernenergieprogramma de VS mogen verwachten dat daar bijna 15.000 doden vallen als gevolg van ongelukken en dat er een kans van 1% is op een groot ongeluk, dat bijna 100.000 mensen zal doden.

'Wij zijn ervan overtuigd dat de vorige federale schattingen voor het publiek het werkelijke risico van een nucleaire catastrofe hebben verborgen dat zou kunnen voortkomen uit onvoldoende veiligheidsvoorzieningen en menselijke fouten in typisch Amerikaanse kerncentrales', aldus de leider van het nieuwe onderzoek, prof. Henry Kendall van het MIT. De 13 schrijvers van de studie omvatten zowel natuurkundigen, als ingenieurs, een bioloog en een econoom. Zij deden twee jaar over het schrijven van het rapport, dat in feite een kritiek is op WASH-1400 ('Reactor Safety Studie') dat door de AEC in 1972 was geïnitieerd en door de NRC in 1975 werd vrijgegeven. Deze twee commissies zijn de officiële door de regering ingestelde organen voor publikatie en onderzoek rondom de atoomenergiecyclus.

+ ELLSBERG GEPAKT +

Door politiemensen van Jefferson County in de Amerikaanse staat Colorado zijn maandag Daniel Ellsberg, oud-analyst van het ministerie van Defensie en 24 andere demonstranten tegen kernenergie gearresteerd omdat zij zouden hebben getracht een trein tegen te houden toen deze het terrein van de kernwapenfabriek van Rocky Flats wilde oprijden.

De demonstranten werden beschuldigd van het betreden van verboden terrein met misdadige bedoelingen en het strekken van een toegangsweg.

De arrestaties waren geschied nadat bij de politie een officiële klacht was ingediend door het ministerie van energiezaken, waaronder de fabriek van Rocky Flats resorteert. Na verhoord te zijn werden 17 aangehouden op vrije voeten gesteld. De overigen, onder wie Ellsberg, moesten de nacht in de plaatselijke gevangenis doorbrengen. (volkskr. 10/5)

+ KERKEN EN KERNENERGIE+

Overal ter wereld worden de kerken in toenemende mate betrokken bij de discussie over kernenergie. Onder druk van de klemmende vragen vanuit gemeentes en parochies worden in vele nationale kerkkern discussies hierover gevoerd, terwijl ook de Wereldraad van Kerkkern, als in 1975 een internationaal beraad hierover hield in Zweden. In 1977 vervulden stafleden van de Wereldraad van kerken een belangrijke rol op de internationale kernenergieconferentie in Salzburg, waarbij zij o.m. het voorzitterschap vervulden van de sessie over 'kernenergie en de publieke opinie'. Het blad van de Kerk en Samenlevingsafdeling heeft een apart nummer gewijd aan de discussies in Salzburg en geeft ook in een zevental artikelen een overzicht van de sterk verschillende nationale kerken. De conferentie wordt geevalueerd in een openingsartikel. Daarin wordt de voortdurende polarisatie rond de kernenergie gesignaleerd.

De kerken kunnen nooit een duidelijk standpunt pro of contra kernenergie innemen. De Wereldraad wil proberen in dialoog te blijven met zowel de voor- als tegenstanders, omdat bij beide partijen de christelijke visie vaak meespeelt.

+ NAMIBIE VOOR DE ZWARTEN, MAAR URANIUM VOOR DE BLANKEN! +

Zuid-Afrika dat zelf in staat is uranium te verrijken en bezig is zich met behulp van met name Israël en West Duitsland atoomwapens te verschaffen, verwerft zijn uranium grotendeels uit de Rossing mijn in Namibie. Nu zijn Zuid-Afrika en zijn Atlantische bondgenoten geeszens van plan deze mijn bij overdracht van Namibie aan een zwarte regering uit handen te geven, bevreesd als ze zijn door nationalisatie. Daarom het plan van het Westen om Namibie over te dragen aan de SWAPO, waarbij echter Zuid-Afrika het beheer blijft houden over de Rossing mijn, de Walvisbaai en de militaire basis van Rooikop. De SWAPO heeft dit plan resoluut van de hand gewezen (De Nieuwe Linie, 1-3-78)

+ DEMONSTRATIE LONDEN +

Toen in Nederland op 29 april de landelijke aktiedag tegen het atoomenergieprogramma werd gehouden in tientallen plaatsen, demonstreerden ook in Londen de atoomenergie tegenstanders. Ruim 8000 mensen protesteerden er tegen de dreigende heropening en uitbreiding van de opwerkingsfabriek in Windscale. Het 100 dagen durende onderzoek dat door mobilisatie van tienduizenden door handtekeningenacties en demonstraties is afgedwongen van de Engelse regering heeft positief beschikt. De plannen voor uitbreiding worden op dit moment uitgewerkt en binnenkort aan het parlement voorgelegd. Intussen geven de tegenstanders de hoop nog niet op. Dit is des te meer begrijpelijk nu een studie van de Friends of Earth, een internationale milieuorganisatie, heeft aangetoond dat van het onderzoek de uitslag eigenlijk vooraf al bekend was. Alle bezwaren blijven dus bestaan. Niettemin zal het, zeker als het parlement goedkeuring

hecht aan de uitbreiding, heel wat moeilijker worden voor onze Engelse antiatoomvrienden.

+ BOUWPLAATSBEZETTING +

Ongeveer 3000 mensen, Engelsen, Duitsers en Fransen namen zaterdag 6 en zondag 7 mei deel aan een demonstratieve bouwplaatsbezetting in Torness Point in Engeland, om te protesteren tegen de geplande bouw van een kolosale gasgekoelde atoomcentrale van 1320 megawatt. Naast rockconcerten werden er alternatieve energiebronnen getoond. Zo werd er water gekookt met zonneënergie en brandden er lampen door gebruikmaking van windkracht. De organiserende Schotse beweging tegen de atoomdreiging eiste een onderzoek voordat de atoombaronnen tot de bouw overgaan. Deze zomer nog is het begin van de bouw gepland, midden 80-er jaren zou de centrale in bedrijf genomen moeten worden. Dit nieuws haalde de Times. De Observer en de Financial Times wijdden er op de voorpagina een artikeltjetje aan van vijf bij drie centimeter. Maar ook de Engelse beweging groeit.

+ SOWJET-NEUTRONENBOM? +

Volgens Samuel T. Cohen, die in 1958 het neutronenwapen uitvond, is het heel goed mogelijk, dat de SU al een 'vergevoerde stralings-atoomkop' heeft. Hij ontleent dit aan het zes jaar geleden in Rusland verschenen boek 'Anti-tank oorlog', waarin gezegd wordt dat atoomstraling de ideale manier is om vijandige tanklegers uit te schakelen. Cohen sluit niet uit dat men in de SU al proeven met neutronenwapens heeft genomen. (De Nieuwe Linie, 26-4-78)

+ GEEN VEILIGE OPBERGMETHODE +

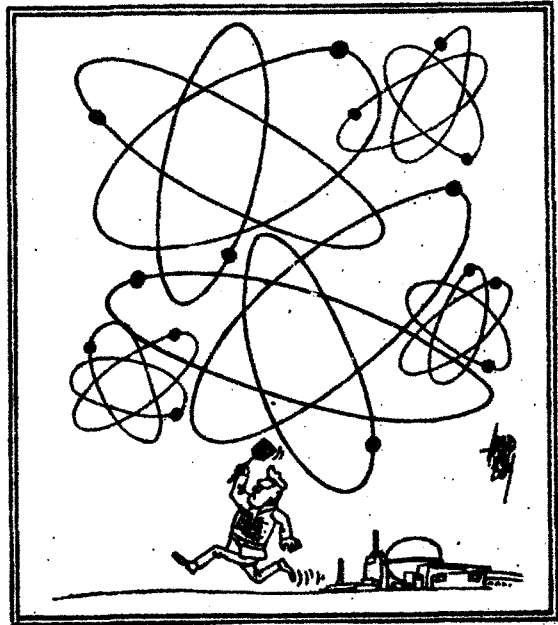
De afdeling Wetenschap en Samenleving van de Chemische Laboratoria van de Rijksuniversiteit in Groningen heeft een rapport 'Radioactief afval in zoutkoepels?' gepubliceerd, waarin de plannen van de Nederlandse regering centraal staan om onderzoek te laten verrichten naar de opslag van radioactief afval in zoutkoepels in Groningen en Drente. Het rapport gaat in op de besluitvorming, waaruit zou blijken dat deze weinig democratisch verloopt, wat dan geheel in overeenstemming zou zijn met hoe de invoering van kernenergie tot stand is gekomen. De opzet van het onderzoek (inclusief proefboringen) zou ontoereikend zijn om antwoord te geven op de vraag of het kernafval veilig kan worden opgeborgen. De eisen waaraan een geschikte koepel moet voldoen zijn zo vaag, dat elke koepel geschikt gemaakt kan worden. Nadat ook de ongelukken die gebeurd zijn met radioactief afval in de beschouwing betrokken zijn, komen de schrijvers tot de eindconclusie dat het radioactief afval nergens veilig kan worden opgeborgen. (persbericht Universiteit Groningen, 22-3-78)

+ STEEDS MEER PROBLEMEN +

De V.S. ondervinden steeds meer problemen bij het vinden van een geschikte opslagplaats voor hoog radioactief afval. Nadat de mogelijkheden daarvoor in september 77 schenen beperkt te worden tot drie staten, waarvan de inwoners al vele jaren vertrouwd zijn met kernenergie, nl. Nevada, Washington en New Mexico, lijkt de kans daarop in de laatste staat ook reeds klein te worden. In het Huis van Afgevaardigden van New Mexico is in januari uitgebreid gedebatteerd over de opslag. Tot dan toe had de staat de plannen van het departement van energie in Washington niet tegengehouden om een proefopslag op te zetten, ook voor militair afval. Aanvankelijk ging het

alleen om laag en middel actief afval, maar in november werd het duidelijk dat ook hoog actief afval zou moeten worden opgeslagen. Een amendement om in november a.s. een referendum te houden kwam in het Huis drie stemmen tekort. Opinie-onderzoeken hebben aangegeven dat in geval van een referendum het antwoord waarschijnlijk neen zal zijn. Minister Schlesinger heeft de staat beloofd dat zij het recht van veto heeft. Zover is het nog niet, maar het departement heeft het duidelijk moeilijker gekregen om de afvalopslag te slijten in het land. In Michigan werd zelfs niet toegestaan om onderzoek te doen in geologisch mogelijk geschikt lijkende lagen en door de staat Louisiana werd een opslag in zoutkoepels verboden, hoewel er door ERDA vorig jaar nog wel onderzoek mocht worden gedaan. In Kentucky is de opslag voor laag radioactief afval, die sinds 1963 in bedrijf was, tijdelijk en misschien voorgoed gesloten. In augustus was radioactiviteit aangetroffen in een nog ongebruikte groeve, zodat daarmee duidelijk werd dat er onder het oppervlak een verplaatsing van besmet water plaatsvond. Hoewel er geen direkt gevaar voor de volksgezondheid bestaat, kon ook geen zekerheid gegeven worden voor de lange termijn. In de '50-er jaren dacht men nog dat een afvalopslag in de staat meer kernenergie-activiteiten naar Kentucky zou trekken. Vrijwel al het afval kwam echter uit andere staten en er zijn geen kerncentrales gebouwd. Men vertrouwd het federaal beheer van de afvalopslag niet en daarom lijkt een niet weer in gebruik nemen het meest waarschijnlijk. (Science, 6-1-78 en 10-3-78)

Malville slachtoffers

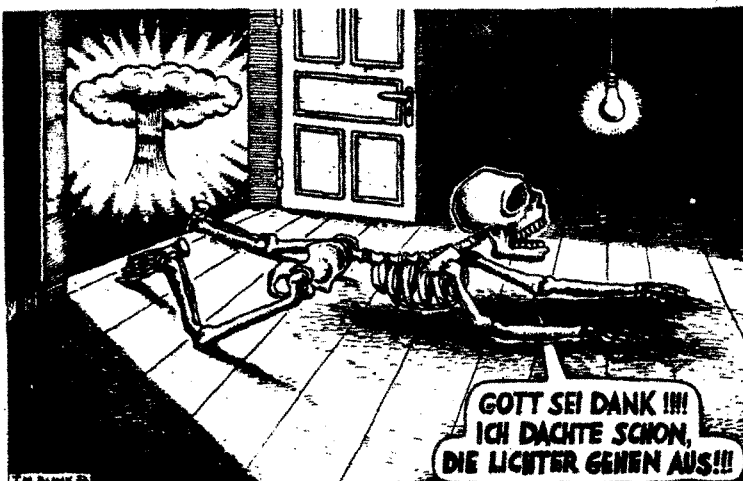
In de vorige uitgave van RADIOAKTIEF werd een oproep geplaatst voor financiële steun aan de slachtoffers van de demonstratie in Malville (Frankrijk). Bij deze demonstratie viel (voornamelijk door provocerend optreden van de Franse politie) één dode - Vital Michalon - en werden ruim 30 mensen gewond. Enkeligen liepen ernstig oogletsel op, bij anderen moesten ledematen geamputeerd worden. Michel Granjean b,v, mist nu een been en heeft een prothese nodig. Zes mensen werden gearresteerd en tot gevangenisstraffen veroordeeld. In Frankrijk werden financiële acties gestart om de gewonden te helpen en de proceskosten voor de veroordeelden te betalen.

Het saldo van het Nederlandse fonds is momenteel (8 mei) f 6.742,50; een mooi resultaat, maar het zou toch fijn zijn als we in juni (de actie loopt tot 1 juni a.s.) ruim f10.000 zouden kunnen overmaken naar het Franse actie-komitee.

Daarom nog een laatste oproep: stort snel een bijdrage op giro 3149700, t.n.v. penn. Fonds Slachtoffers Malville te Eindhoven.

Laat de Franse slachtoffers niet in de steek.

Mieke Boskman.

MANIFESTATIE EN FEEST!

De demonstratie op 4 maart in Almelo is een enorm succes geweest. Meer dan 40.000 mensen demonstreerden tegen de uitbreiding van de Ultracentrifugefabriek.

Vele mensen met verschillende uitgangspunten hadden zich voor deze demonstratie verenigd: er waren mensen die zich zorgen maakten over de doorzetting van het kernenergieprogramma; over de verdere verspreiding van kernwapens; over het versterken van de diktatuur in Brazilië; over de huidige machtsontplooiing van West-Duitsland. We kunnen vaststellen dat als gevolg van deze demonstratie verschillende van deze standpunten zich verder ontwikkeld hebben. Met name de bezwaren tegen de kernenergie vonden een weerklank als nooit tevoren, hetgeen wel duidelijk bleek op de demonstratie. Aan de andere kant zien we dat de anti-kernenergiebeweging zich nu pas duidelijk met de kernbewapening gaat bezig houden.

In Eindhoven werd voor de demonstratie gemobiliseerd door het UCNee Komitee, waarin een elftal partijen en organisaties vertegenwoordigd waren; en met succes: uit Eindhoven vertrokken er vijf bussen naar Almelo, terwijl er ook nog vele mensen op eigen gelegenheid gingen. Dit komitee meent dat het belangrijk is juist nu dóór te gaan: er is nog steeds geen garantie dat Almelo inderdaad niet uitgebreid zal worden. Maar dan nog: Brazilië zal zijn verrijkt uranium toch krijgen (via Engeland of misschien wel rechtstreeks uit Duitsland, van de te bouwen verrijkingsfabriek in Gronau) en het kernenergieprogramma in Nederland staat voorlopig nog recht overeind. Dus er is nog geen enkele reden om op onze lauweren te gaan rusten of bij de pakken te gaan neerzitten.

WE MOETEN DOORGAAN!!!

Vandaar dat het UCNee Komitee deze manifestatie organiseert. Verschillende sprekers zullen er ingaan op de geschiedenis en de toekomst van de bewegingen tegen het huidige kernenergieprogramma; ook zal er worden ingegaan op de eerstkomende akties. Er is volop gelegenheid met hen te discussiëren. Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen zal d.m.v. een forum/zaaldiskussie geprobeerd worden de standpunten van de politieke partijen op een rijtje te zetten. De dag zal waardig worden afgesloten met een denderend anti-atoomfeest, met o.a. optredens van kulturele groepen.

We hopen dat iedereen die zich tot onze beweging aangetrokken voelt, naar de manifestatie komt.

Want er zijn nog genoeg vragen te beantwoorden:

+ Hoe kunnen we ons zo effectief mogelijk verweren tegen het kernenergieprogramma? + Is druk op het parlement voldoende? + Wat is het effect van demonstreren? + Zijn bezettingsakties of vormen van burgerlijke ongehoorzaamheid nodig? + Zal in de toekomst in Nederland op dezelfde wijze gereageerd worden als in Duitsland? + Hoe organiseer je zoveel mogelijk mensen tegen bepaalde projekten? + Welke partijen zijn voor- en welke tegenstanders van het kernenergieprogramma? + Op wie brengen we onze stem uit? + enz.

TOT ZIENS OP 20 MEI IN DE EFFENAAR - DOMMELSTRAAT 2 - EINDHOVEN.

ALMELO, WAT NU ?

ALMELO,

WAT NU?

MANIFESTATIE
EN
FEEST

20 MEI
EFFENAAR
EINDHOVEN

ORGANISATIE: UC NEE KOMITÉ

PROGRAMMA

14.00 uur

PIETER LAMMERS (LEK) en RUUD BOKKERINK (Stroomgroep Nijmegen) over het resultaat van de Almelo-demonstratie en het perspectief voor de toekomst.

JOHN HONTELEZ over de geschiedenis en de ontwikkeling van de anti-kernenergiebeweging.

NICO SCHOUTEN (Stop de Neutronenbom) (gevraagd) over de ontwikkeling en de aktievormen van de anti N bom aktie.

15.00 uur

Diskussie met de zaal.

16.00-16.15 uur PAUZE

16.15 uur

Aandacht voor de heropening van de opwerkingsfabriek in Mol.

Een spreker namens de Belgische aktiegroepen, een namens de Noordbrabantse.

16.45 uur

FILM over de opwerkingsfabriek in La Hague.

17.45-20.00 uur PAUZE

20.00 uur

POLITIEK FORUM.

Politieke partijen geven hun standpunten over: kernenergie/kernenergieprogramma; de heropening van Mol; de opslag van radio-aktief afval in de kleilagen van de Belgische Kempen; de kernbewapening en de opslag van kernwapens.

Aansluitend: *Diskussie met de zaal.*

22.00 uur

FEEST FEEST FEEST FEEST FEEST FEEST FEEST met o.a. kulturele groepen.

Collectie Stichting Laka

www.laka.org

Gedigitaliseerd 2021